

Ruch wsparcia „Solidarności”

Środowiska wolnego świata przeciw
zniewoleniu Polski

Conference
of Solidarity
Support
Organizations

CSSO

Porozumienie
Organizacji
Wspierających
„Solidarność”

■ Łódź, wiosna 1982. Manifestacja zorganizowana przez Komitet Pomocy „Solidarności”. Ze zbiorów archiwum Scandia Photopress

Po powstaniu „Solidarności” Polska znalazła się w centrum uwagi Zachodu, zaktywizowały się tam także środowiska polonijne. W stanie wojennym „Solidarność” zepchnięta do podziemia stała się symbolem oporu przeciw komunizmowi. W wielu krajach zaczęły powstawać komitety poparcia dla polskiej opozycji, organizujące manifestacje przeciwko dyktaturze PRL i uruchamiające bezpośrednie wsparcie Kraju. Z czasem większość z tych spontanicznie powstałych grup utworzyła wspólnie Conference of „Solidarity” Support Organizations.

Na powstanie NSZZ „Solidarność” najaktywniej reagują zachodnie związki zawodowe. Na całym świecie tworzą się pod ich auspicjami inicjatywy wspierające polski Związek. Komitety poparcia „Solidarności” powstają we Francji – Solidarité France-Pologne i w Norwegii – Solidaritet Norge-Polen. Od września 1980 związkowcy ze Szwecji wspierają tworzącą się „Solidarność”. Także w USA największy amerykański związek AFL-CIO organizuje akcje poparcia.

■ **Oslo, 1981.** Powielacze dla Polski. Z prawej Andrzej Jachowicz. Fot. ze zbiorów Jana Strękowski

Ketil Heyerdahl

(przewodniczący norweskiego związku komunikacji miejskiej):

Każdy związek zawodowy, który przystąpił do akcji na rzecz „Solidarności” – najczęściej chodziło o komisje zakładowe – miał dać godzinną płacę członków komisji. [...] Akcja zaczęła się wkrótce po naszym powrocie z Gdańska, we wrześniu 1980 i trwała przez październik i listopad tegoż roku. [...] Po kilku miesiącach uznaliśmy, że skoro jest takie zainteresowanie, musimy stworzyć organizację. [...] Pierwsze spotkanie przygotowawcze odbyło się w grudniu 1980, a Solidaritet Norge-Polen została formalnie założona w kwietniu 1981. Robiliśmy wtedy trzy rzeczy. Jeździliśmy po Norwegii, opowiadając o „Solidarności”, a przy okazji o Polsce. Po drugie – zbieraliśmy pieniądze. Zrozumieliśmy też, że to, czego „Solidarność” potrzebuje najbardziej, to maszyny drukarskie...

Oslo, 1980

(16)

Anna Jastrzębska

(kompozytor):

To był pomysł Andrzeja Jachowicza [wiceprzewodniczącego Solidaritet Norge-Polen], który mówił: „Norwegowie wyrzucają świetne maszyny z głowicami, a tam się pali w Polsce”. Przedstawiłam w telewizji apel do Norwegów pod hasłem „Zbiórka maszyn”, bo ciągle się słyszało, że wyrzucają stare maszyny do pisania. [...] Sama też zbierałam maszyny po znajomych, miałam ich pełen strych. Sama je też woziłam do Polski.

Oslo, 1981

(16)

**SOLIDARITET
NORGE-
POLEN**

■ Plakat związków zawodowych – Amerykańskiej Federacji Pracy i Kongresu Organizacji Przemysłowych. Ze zbiorów OK

■ **Stocznia Gdańska, sierpień 1980.** Robotnicy przed gablotą z artykułami na temat strajku z zachodnich gazet. Fot. Stanisław Składanowski / OK

13

13 grudnia 1981 władze PRL wprowadzają stan wojenny w Polsce. Reakcja wolnego świata jest gwałtowna, choć politycy w wielu krajach demokratycznych zachowują powściągliwość. Już tego samego dnia w różnych miejscach świata dochodzi do spontanicznych manifestacji przeciwko decyzji władz PRL. Największe demonstracje mają miejsce w Paryżu pod pomnikiem Adama Mickiewicza, pod ambasadą PRL w Londynie i w centrum Sztokholmu.

■ Znak graficzny „13” autorstwa Jan Bokiewicz

■ Londyn, 13 grudnia 1981. Tadeusz Jarski-Jarzembowski podczas manifestacji przed ambasadą PRL. Fot. OK

Jakub Świąciecki

(założyciel Biura „Solidarności” w Sztokholmie):

13 grudnia 1981 rano nadano przemówienie gen. Jaruzelskiego. Wtedy zaczęła się jakaś niesłychana historia. Nasz dom przekształcił się w centralę informacyjno-kontaktową. Przewijało się mnóstwo dziennikarzy, kamery. Do końca nie było wiadomo, co się w Polsce dzieje.

Tegoż dnia na centralnym placu w Sztokholmie odbyła się wielka, spontaniczna demonstracja. To też był wynik naszego wcześniejszego działania – przybliżania szwedzkiej opinii publicznej spraw polskich. Jeden z zaprzyjaźnionych z nami dziennikarzy, Stig Fredriksson, który był wówczas szefem działu informacyjnego w telewizji, od rana nadawał specjalne wiadomości. I to on podał w ciągu dnia, że o 19.00 będzie demonstracja. Zebrali się pięć-sześć tysięcy ludzi z pochodniami. Straszny mróz był wtedy.

Sztokholm

(13)

Fot. OK

Tadeusz Jarski-Jarzembowski

(założyciel „Solidarity with Solidarity” w Londynie):

Okolo 7.00 razem z żoną wyciągnęliśmy książkę adresową i od Abramowicza do Żużlewskiego dzwoniłmy do wszystkich znajomych i mówimy krótko: „Słuchaj, w Polsce ogłoszono stan wojenny. Organizujemy protest pod ambasadą PRL, 47 Portland Place, najbliższa stacja Oxford Circus. Koniecznie przyjdź o 14.00 i dzwoń do wszystkich swoich znajomych, zapraszaj, żeby przyszli i prosz ich, aby dzwonili dalej”. W garażu znalazłem jakiś plakat solidarnościowy. Przyklepiłem go na dyktę i już miałem rekwizyt na demonstrację, aby wiadomo było, że to protest w konkretnej sprawie.

Okolo wpół do drugiej podjechaliśmy pod ambasadę. Cichutko jak cholera, żywej duszy nie ma. Tylko przed ambasadą stoi chuda, młoda Angielka z jakimś małym plakacikiem na lizaku. Pomyślałem sobie: no, nieźle, będzie trzyosobowa demonstracja. Jednak w ciągu kolejnych minut zaczęli się schodzić ludzie. O 14.00 było już kilkadziesiąt osób, wkrótce zebrał się tłum. Wszystko było organizowane *ad hoc*, nie pomyślałem, że w końcu trzeba będzie czymś tych ludzi zająć. Przed ambasadą stoi pomnik marszałka White’a, wlałem na cokół tego pomnika i zacząłem wygłaszać mowę do ludu.

Londyn, 13 grudnia 1981

(14)

■ Kopenhaga, 13 grudnia 1982. Fot. Peter Anderson / OK

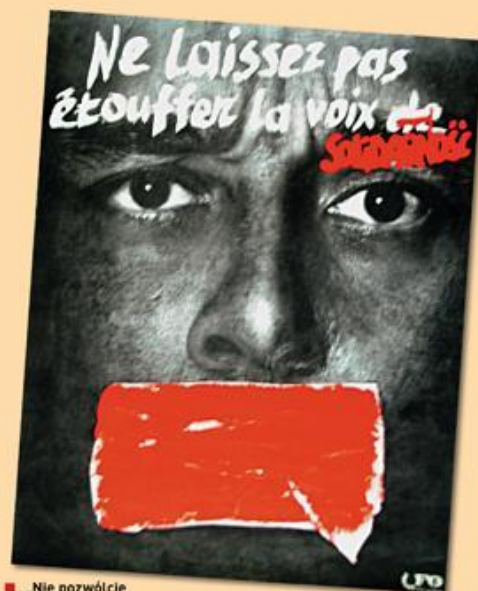
Większość rządów państw zachodnich, nie chcąc pogorszenia stosunków z ZSRR, wstrzymuje się od jednoznacznego potępienia stanu wojennego. Natychmiastowy sprzeciw wyrażają rządy Norwegii i Szwecji. Z najostrzejszą reakcją występują Stany Zjednoczone (wprowadzają 23 grudnia sankcje gospodarcze wobec PRL). Stan wojenny uznają za uzasadniony – kanclerz RFN Helmut Schmidt oraz kanadyjski premier Pierre Trudeau. Dla francuskiego ministra spraw zagranicznych Claude'a Cheyssona to „wewnętrzna sprawa Polski”. Dużo bardziej jednoznaczne są reakcje związków zawodowych. We Francji 14 grudnia w 128 miastach dochodzi do wieców i demonstracji poparcia dla „Solidarności”.

Jacek Kaczmarski:

Na ten dzień zaplanowano wielką manifestację ogólnofrancuską, która przybrała niespotykane rozmiary. Hasła, okrzyki, przede wszystkim słowa: uwolnijcie „Solidarność”! „Libertez «Solidarité»” – hasło rzucił Seweryn Blumsztajn, a – co zabawne – wtedy jeszcze nie znał francuskiego. Paryż, 14 grudnia 1981

■ Paryż, 14 grudnia. Fot. East News / Sipa Press

■ „Nie pozwólcie zdusić głosu «Solidarności»”. Ze zbiorów OK

Seweryn Blumsztajn

[założyciel Komitetu „Solidarności” we Francji]:

Manifestację zorganizowało pięć francuskich central związkowych: CFTC, CFDT, FO, FEN, CGC – był to precedens. Jedynie komuniści z CGT odmówili udziału, przy czym w drugim szeregu tej demonstracji, bo w pierwszym szli przywódcy związkowi oraz Andrzej Seweryn, Zbigniew Kowalewski i ja, szło dziewięciu członków komitetu wykonawczego CGT, którzy złamali zakaz centrali. W demonstracji brało udział około 100 tysięcy ludzi, cały Paryż był nasz. To było fantastyczne.

Przed pierwszym szeregiem, który był chroniony przez obstawę związkową, ustawili się ci, którzy muszą być z przodu, na ogół jacyś lewacy. Szła więc przed nami jeszcze spora grupa ludzi. Manifestacja co chwila się zatrzymywała. Okazało się, że na czele znajduje się polski zespół folklorystyczny z Lille – przed nim już żadne grupy lewackie nie śmiały się ustawić, w końcu to byli Polacy. No, a ci Polacy co jakiś czas tańczyli to mazurka, to oberka i zatrzymywali demonstrację.

Paryż, 14 grudnia 1981

■ Paryż, 14 grudnia. Fot. East News / Sipa Press

Józef Lebenbaum:

13 grudnia 1981 postanowiliśmy zorganizować strajk głodowy w katedrze w Lund. Poszedłem do biskupa Pera Olofa Åhréna, poprosiłem o wyrażenie zgody i ją uzyskałem. Biskup pozwolił też odprawić katolicką mszę za sprawę polską w krypcie katedry – pierwszy raz od czasów reformacji.

Strajk stał się bardzo spektakularnym wydarzeniem: tysiącletnia katedra, najstarsze biskupstwo w Skandynawii, a przy wejściu leżało dziesięcioro młodych ludzi w koszulkach „Solidarność”. Palili się biało-czerwone świece, stały transparenty. Zjawili się dziennikarze z całego świata, którzy czekali na ostatni prom z Polski. Prom nie przyplynał, więc zainteresowali się strajkiem. Domagaliśmy się, aby rząd szwedzki podjął działania na rzecz powołania międzynarodowej komisji, która oceniłaby sytuację w Polsce.

Lund

■ **Lund, grudzień 1981.** Strajk głodowy w Katedrze, od lewej: Mikołaj Kostecki, Maciej Wesolowski, Bożena Wyszomirska, Krzysztof Cierpisz, Marian Kaleta i Danuta Żeromska-Parstedt. Fot. OK

■ **Lund, 1982.** Od lewej: Marian Kaleta, Józef Lebenbaum i Jan Axel Stoltz. Fot. Thomas Lofqvist / OK

■ **Sztokholm, styczeń 1982.** Jakub Świąciecki i Uto Ignat z pieniędzmi zebranymi dla Polski. Fot. OK

HJÄLP!

■ **Akcja protestacyjna** przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego zorganizowana przez szwedzką gazetę „Aftonbladet”: „Wyślij stronę [ze swoim podpisem] do „Aftonbladet”. List prześlemy ambasadorowi w Sztokholmie”. Ze zbiorów OK

Marian Kaleta:

Od września 1980 prowadziłem w Szwecji „Polenkomittén”, który organizował pomoc techniczną dla Polski. Miałem zezwolenie z Banku Szwedzkiego na przewóz pieniędzy za granicę. To bardzo przydało się w stanie wojennym. 13 grudnia 1981 o piątej rano zadzwonił do mnie Eugeniusz Smolar, pracujący w BBC, i powiedział o jego wprowadzeniu. Skontaktowałem się z Józefem Lebenbaumem i Andrzejem Koraszewskim i jeszcze tego dnia założyliśmy Komitet Poparcia „Solidarność” Szwecja Południowa.

Jerzy Giedroyc o głodówce w katedrze w Lund mówił, że to strata czasu i że powinien głodować ten, kto nie może już robić nic innego. Jednak podczas pięciodniowego protestu zebraliśmy pierwsze pieniądze dla Komitetu – 20 tysięcy koron, równowartość jednej czwartej powielacza.

Lund

Na całym świecie trwają demonstracje przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. 20 grudnia w Londynie odbywa się wielka manifestacja w Hyde Parku. 21 grudnia we Francji na wezwanie wszystkich central związkowych, z wyjątkiem komunistycznej CGT, na godzinę przerwana zostaje praca na znak solidarności z polskimi robotnikami. 28 grudnia ma miejsce demonstracja pod konsulatem PRL w Nowym Jorku.

■ Sztokholm, 15 grudnia 1981. Fot. OK

■ Nowy Jork, 28 grudnia 1981. Demonstracja przed konsulatem PRL, na pierwszym planie Jakub Karpiński. Fot. Sigmund Malinowski / OK

Ketil Heyerdahl:

Tworzyliśmy jeden oddział [Solidaritet Norge-Polen] za drugim. Jechałem pociągami nocnym do Bergen i w podróży zrozumiałem, że nie byłem w domu przez cztery-pięć dni. Nie myłem się też przez ten okres. Dlatego rano w Bergen od razu poszedłem do łaźni publicznej i kupiłem nowe ubranie. Potem popłynąłem jakąś dziwną łódką. Następnie jeszcze mniejszą. Potem było mnóstwo wysepek, aż do małej wysepki na końcu. Mała gmina, może mieszkało tam jakieś 2 tysiące ludzi. Widzę, że coś dziwnego dzieje się w porcie, jakaś orkiestra, kilka klas szkolnych z flagami. Na czele z burmistrzem i z księdzem wyspy. Potem zauważyłem, że coś jest nie tak – połowa miała norweskie flagi, a druga polskie. Dopiero wtedy rozumiałem, że to nie przypadek, że oni wyszli mnie przywitać. Poszliśmy pochodem do szkoły na tej wyspie, gdzie utworzono oddział lokalny SNP, a burmistrz został jego pierwszym przewodniczącym. Pomyślałem wtedy: „Boże, co by było, gdybym się nie umył i nie kupił nowego ubrania?”.

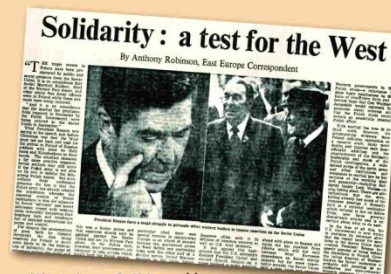
Norwegia, grudzień 1981

[16]

- W tytule: „Polska catkowicie odcięta. Strajkującym robotnikom grożą karą śmierci”. Ze zbiorów OK

■ Londyn, 20 grudnia 1981. Fot. OK

- W tytułach: „Spontaniczne strajki przeciwstawiają się rozwiązaniom wojskowym”, niżej: „Przynajmniej czołgi są Polskie... za moim oknem”. Ze zbiorów OK

- W tytule: „«Solidarność»: sprawdzian dla Zachodu”. Ze zbiorów OK

Na niespotykaną dotąd w Europie skalę rozpoczyna się akcja pomocy humanitarnej dla Polski. W latach 80. paczki z żywnością, środkami higieny, lekarstwami i odzieżą płyną m.in. z Anglii, Danii, Francji, Holandii, Szwajcarii i Włoch. Tylko w RFN w latach 1981–84 organizacje społeczne oraz pojedyncze osoby wysyłają do Polski 5,8 milionów paczek.

Krystyna Cieślak-Graef

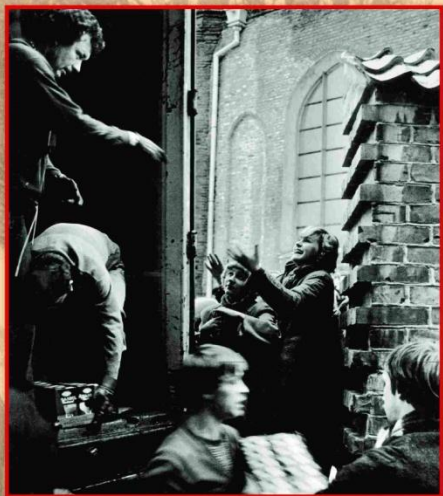
(organizatorka pomocy humanitarnej dla Polski z RFN):

Transporty rzeczywiście stały się ogromne, dochodziły nawet do trzydziestu ciężarówek w jednym konwoju. Woziliśmy całą masę różnych rzeczy: oprócz leków i mleka w proszku, były środki higieniczne, pieluchy, konserwy, papier i inne materiały. Zawsze były to nowe, oryginalne rzeczy. [...]

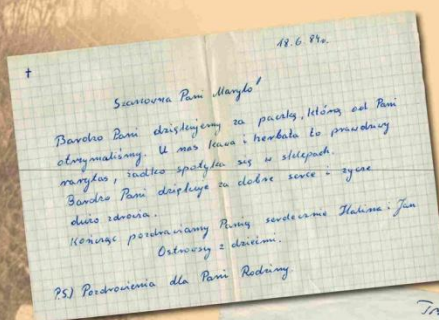
Udało nam się dojechać do Gdańska. Nie wiedziałam, że trzeba mieć specjalną wizę czy ekstra pozwolenie, żeby wjechać do tego miasta. Z Warszawy najpierw jechaliśmy do księży do Malborka. To było po kilku tygodniach od ogłoszenia stanu wojennego, co parę kilometrów stały posterunki wojskowe, pamiętam przy nich kosze, w których palił się koks. Zatrzymywali nas, mówiąc: „Nie wolno wam dalej jechać, ale my nie chcemy być tacy nieprzyjemni i jeżeli chcecie, możecie jechać na własne ryzyko, bo kolega, który będzie dziesięć kilometrów dalej, na pewno was nie przepuści”. I tak, od kolegi do kolegi, przejechaliśmy wszystkie posterunki i dotarliśmy do Malborka. Tam poprosiłam księdza, któremu przywiozłam wino mszalne, żeby zadzwonił na milicję i dał im znać, że jedziemy transportem z pomocą humanitarną. Księdzu chyba się udało, bo w drodze do Gdańska kłaniali mi się na tych posterunkach.

Frankfurt nad Menem

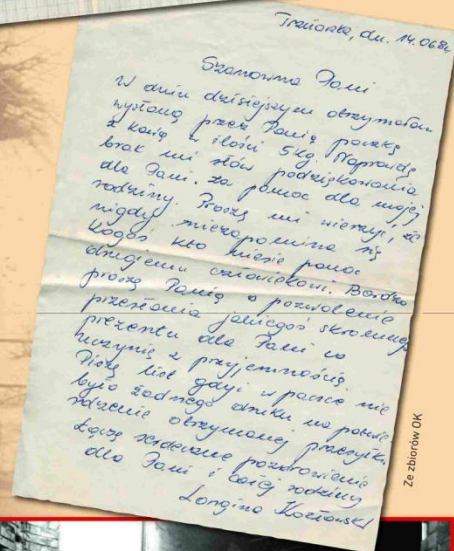
[1]

■ **Gdańsk, grudzień 1981.** Wyładunek darów z Holandii pod kościołem św. Brygidy. W tle: Wyładunek darów z Zachodu. Fot. Leszek Pękalski / OK

■ **Listy do Maryli Hansen-Swiętek z organizacji Stół „Solidarność” w Kopenhadze.** Ze zbiorów Andrzeja Świętka

Ze zbiorów OK

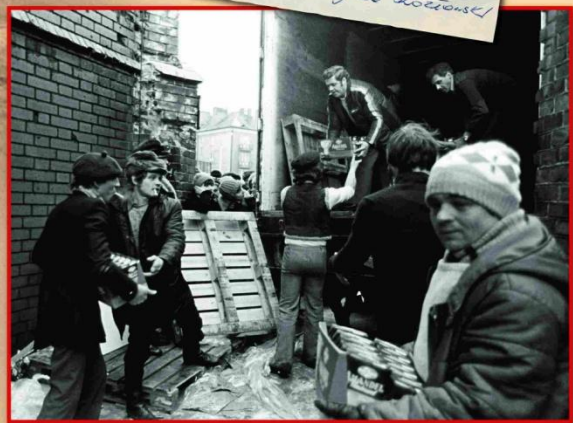
Krystyna Wieloch

(założycielka komitetu wspierającego polskie dzieci):

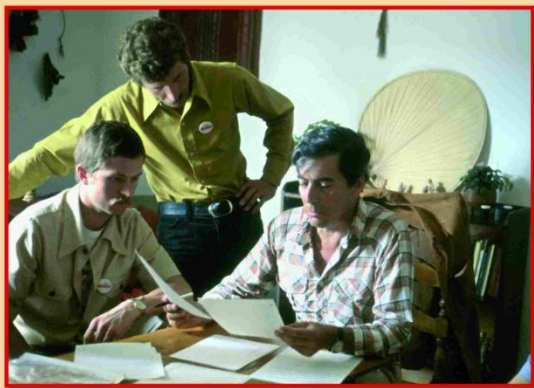
Korzystaliśmy z polskich tirów, które przyjeżdżały do Szwecji, zostawiały swoje towary i zabierały nasze. Z każdym transportem był wysłany ktoś z Komitetu [Solidaritet med Polens Barn]. Oczywiście na granicy mieliśmy różne problemy. Wojsko wchodziło do tirów, nieraz otwierali sztuczne nerki, ja im wtedy mówiłam: „Bierz pan to i wyrzuć do morza! Bo już z tego nie ma pożytku”. Potrafili ukrąść cukierki, które zawoziłimy dla niewidomych dzieci. Żeby utrudnić nam życie, przetrzymywali nas po siedem-osiem godzin na granicy.

Lund, Szwecja

[14]

■ **Gdańsk, grudzień 1981.** Wyładunek darów z Holandii pod kościołem św. Brygidy. Fot. Leszek Pękalski / OK

■ **Lima, 28 grudnia 1981. Spotkanie organizatorów marszu „Solidarność z «Solidarnością»”.** Siedzą od lewej: Andrzej Piętoski i Mario Vargas Llosa. Fot. Zbigniew Bzdak / OK

Andrzej Piętoski

(podróżnik, współtwórca Komitetu Obrony „Solidarność” w Peru):

Wraz z pozostałymi członkami grupy kajakowej „Canoandes 79”, czyli Jackiem Boguckim, Zbigniewem Bzdakiem, Piotrem Chmielińskim i Jerzym Majcherczykiem, założyliśmy w Limie Komitet Obrony „Solidarność”, na którego czele stali: Mario Vargas Llosa, peruwiański pisarz światowej sławy oraz Luis Pasara, szef jednej z peruwiańskich central związkowych. Udało nam się potążyć ruch związkowy i młodzieżowy oraz wszystkie frakcje polityczne (z wyjątkiem promoskiewskiej Partido Peruano Comunista).

Lima

Andrzej Piętoski:

28 grudnia 1981 zorganizowaliśmy na ulicach Limy marsz pod hasłem *Solidaridad con „Solidarność”*. Liczący ponad 10 tysięcy ludzi pochód przeszedł od Nuncjatury Watykańskiej w pobliżu ambasady PRL pod pomnik Wyzwoliciele Peru. Tam odbył się wiec, na którym wygłosiłem płomienne przemówienie w imieniu narodu polskiego. Mario Vargas Llosa odczytał petycję do generała Jaruzelskiego, którą obecni przyjęli brawami, po czym udał się do ambasady, aby ją doręczyć. Do stalowej bramy podszedł konsul Marek Trawiński i odmówił wpuszczenia pisarza do środka. Petycję przyjął przez kratę i obiecał wysłać ją do Warszawy. Nazajutrz prasa była pełna zdjęć z demonstracji i pokazywała Mario Vargasa Llosę rozmawiającego „ze względów bezpieczeństwa” z konsulem przez kratę.

Lima

[2]

■ **Lima, 28 grudnia 1981. Marsz „Solidarność z «Solidarnością»” zorganizowany przez Komitet Obrony „Solidarność”, peruwiańskie związki zawodowe oraz partie polityczne.** Fot. OK

■ **Lima, 28 grudnia 1981. Marsz „Solidarność z «Solidarnością»”.** Fot. Zbigniew Bzdak / OK

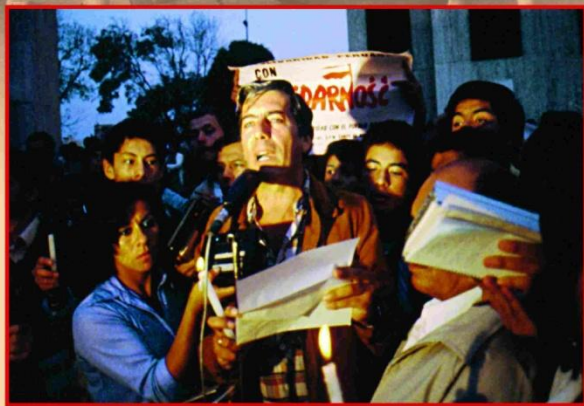
Jerzy Majcherczyk

(podróżnik, współtwórca KO „S” w Peru):

20 grudnia 1981 w jednym z największych kościołów Limy organizujemy mszę świętą za Polskę. Do kościoła przychodzi ponad 3 tysiące ludzi, w tym setki polskich marynarzy. Cała msza jest na żywo transmitowana przez trzy główne stacje telewizyjne w Peru. Odczytujemy na niej list otwarty do prezydenta i narodu peruwiańskiego, wzywający do solidarności z „Solidarnością” i całym narodem polskim.

Lima

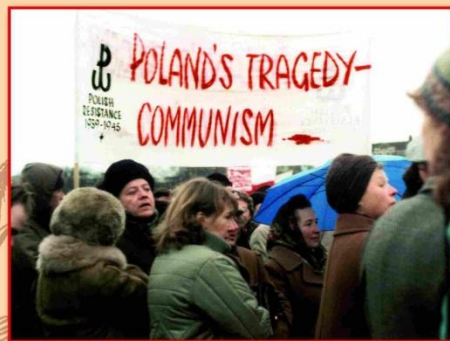
[2]

■ **Lima, 28 grudnia 1981. Mario Vargas Llosa czytający wezwanie uczestników marszu „Solidarność z «Solidarnością»” do gen. Wojciecha Jaruzelskiego.** Fot. Zbigniew Bzdak / OK

TODAY-TOMORROW-TOGETHER

13 czerwca 1982, w półrocze stanu wojennego w Polsce, odbywa się w Londynie manifestacja zorganizowana przez organizację „Solidarity with Solidarity”. Demonstranci zbierają się w Hyde Parku, po czym maszerują na Trafalgar Square. Tradycja manifestacji pod ambasadą PRL każdego trzynastego dnia miesiąca trwa w Londynie aż do 1989 roku.

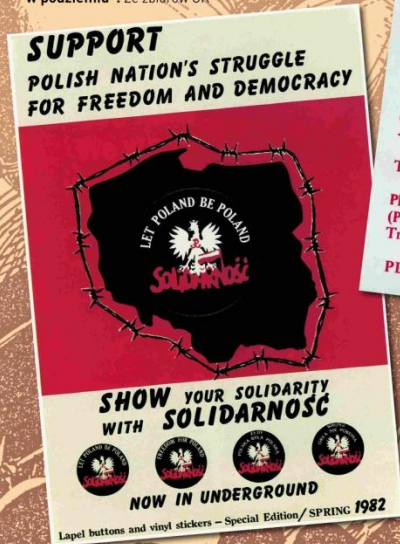
■ Londyn, 13 czerwca 1982. Demonstracja przeciwko stanowi wojennemu na Trafalgar Square. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzemkowski / OK

■ Londyn, 13 czerwca 1982. Demonstracja przeciwko stanowi wojennemu na Trafalgar Square. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzemkowski / OK

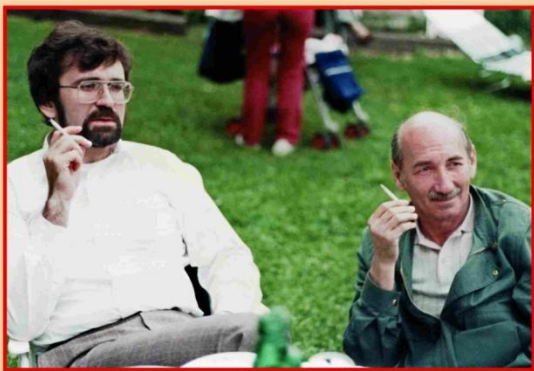
■ Napis na plakacie: „Wesprzyj naród Polski w walce o wolność i demokrację. Okaż solidarność z «Solidarnością» w podziemiu”. Ze zbiorów OK

■ Plakat informujący o manifestacji 13 czerwca 1982. Ze zbiorów OK

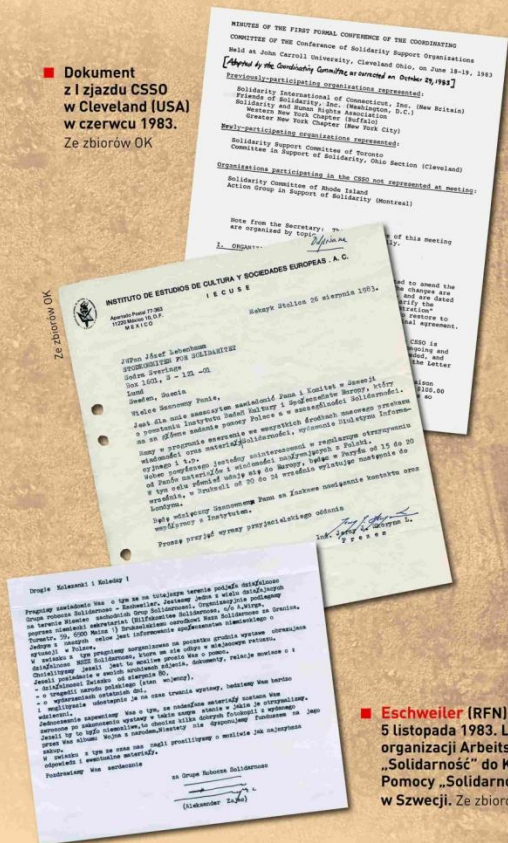
■ Londyn, 13 czerwca 1982. Demonstracja przeciwko stanowi wojennemu na Trafalgar Square. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzemkowski / OK

■ Providence, USA, 1986. Andrzej Błaszczyński i Józef Lebenbaum.
Ze zbiorów Jacka Ślusarska

■ Dokument z I zjazdu CSSO w Cleveland [USA] w czerwcu 1983.
Ze zbiorów OK

17 lipca 1982 w Bethlehem, w stanie Connecticut w USA, spotykają się przedstawiciele amerykańskich i kanadyjskich grup, które od początku stanu wojennego wspierają podziemną „Solidarność”. W styczniu 1983 na ich kolejnym zjeździe w Buffalo powstaje CSSO – Porozumienie Organizacji Wspierających „Solidarność”, które koordynuje działania należących do niej grup, organizuje manifestacje, wysyła listy protestacyjne do władz PRL oraz wspiera finansowo i materialnie podziemne struktury „Solidarności”. Wkrótce do CSSO dołączają grupy wspomagające opozycję w Polsce, pochodzące z Europy, Ameryki Południowej i Azji. W latach 1983–84 odbywają się kolejne zjazdy w Cleveland i Waszyngtonie (USA) oraz Toronto (Kanada).

■ Lund, sierpień 1989.
Józef Lebenbaum w siedzibie Independent Polish Agency.
Fot. Tomasz Przedpełski

■ Eschweiler (RFN), 5 listopada 1983. List organizacji Arbeitsgruppe „Solidarność” do Komitetu Pomocy „Solidarności” w Szwecji. Ze zbiorów OK

Józef Lebenbaum:

Struktury polonijne w Stanach Zjednoczonych czy Francji zajmowały się krzewieniem kultury polskiej, podtrzymywaniem tradycji i kontaktów z krajem, ale nie przerzucaniem powielaczy dla podziemnej „Solidarności”. Dlatego zaczęły powstawać niezależne od siebie komitety, które wspomagały podziemie w kraju. Andrzej Błaszczyński, jeden z pomysłodawców CSSO, wybrał się w 1983 roku w podróż po Europie w celu powiązania tych organizacji. Najpierw był u mnie w Lund, w Komitecie Poparcia „Solidarności”. Potem odwiedził między innymi Berlin, Sztokholm, Londyn, z zamiarem utworzenia gdzieś sekretariatu, który koordynowałby działania wszystkich organizacji należących do CSSO, spełniał rolę zaplecza technicznego i biura prasowego. Po powrocie z europejskich stolic, Błaszczyński przekonał mnie do idei sfederowanych komitetów i stwierdził, że niewielki Lund, dysponujący już biurem i archiwum, jest najlepszym miejscem na sekretariat CSSO.

5 października 1983 Lech Wałęsa otrzymuje Pokojową Nagrodę Nobla. 10 grudnia, w imieniu swojego męża, odbiera ją Danuta Wałęsowa. Dla polskich środowisk wspierających podziemną „Solidarność” Nagroda jest sygnałem, że państwa Zachodu popierają opozycję w Polsce, a tym samym pomoc udzielaną jej zza granicy.

NOBEL '83

Gabriela Bogustawska

(działaczka Polsko-Norweskiego Towarzystwa Kulturalnego „Kultura”):

Pod aulą uniwersytecką, gdzie odbywało się wręczenie Nagrody, tłumy Norwegów, skandujące: „Solidarność!” i „Wałęsa!”. Aż z trudem się można było do auli przecisnąć. Artykuły w gazetach – same pozytywne. Poza jednym, w „Aftenposten”, gdzie wytknięto Jaruzelskiemu, że w dobrym znajduje się towarzystwie, bo dotychczas jedynym szefem państwa, który protestował przeciwko Pokojowej Nagrodzie Nobla dla swojego obywatela, był Hitler.

Oslo

[18]

Józef Lebenbaum:

Z Eugeniuszem Smolarem namawialiśmy Danutę Wałęsę na wywiad, ale ona się nie zgadzała, bo mąż jej polecił nikomu ich nie udzielać. Przed uroczystością wręczenia Nagrody Nobla spotkał się w gronie działaczy CSSO. Yoshiho Umeda śpiewał góralskie piosenki. Był też Bohdan Cywiński, który miał wygłosić przemówienie podczas wręczenia Nagrody. Wystąpił w pożyczonym fraku, który tuż przed uroczystością się rozdarł. Kobiety w pośpiechu usiadły do cerowania – jakby co najmniej szyły sztandar.

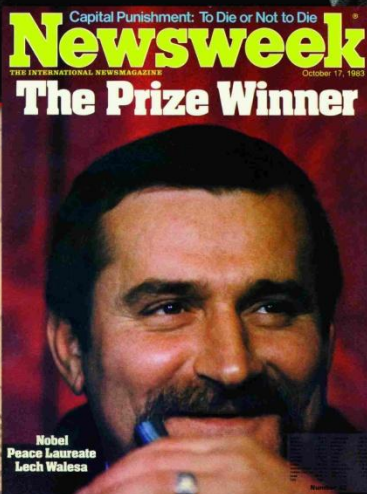
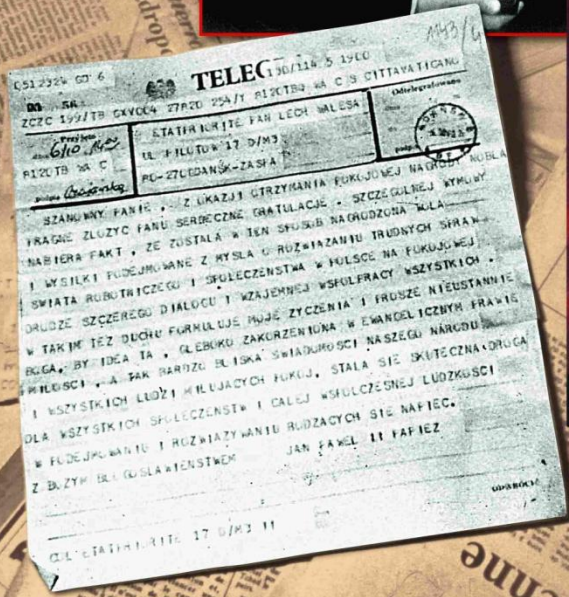
Podczas przyjęcia niemiecka korespondentka Renate Marsch dzwoniła do Wałęsy. Po rozmowie tknęło, że my tu świętujemy i pijemy, a on tam siedzi sam z dziećmi w Gdańsku.

Oslo

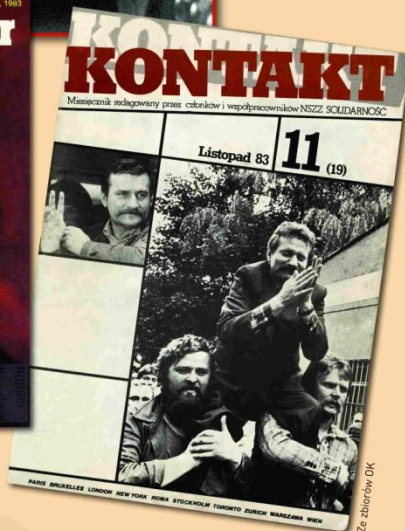
[9]

■ Oslo, 10 grudnia 1983. Danuta Wałęsowa odbiera w imieniu męża Nagrodę Nobla. Fot. PAP

■ Telegram gratulacyjny dla Lecha Wałęsy od Jana Pawła II. Fot. Wojciech Łaski / East News

Każdego trzynastego dnia miesiąca oraz w rocznice wprowadzenia stanu wojennego, w miastach, gdzie działają komitety zrzeszone w CSSO, odbywają się antyreżimowe manifestacje. W drugą rocznicę, 13 grudnia 1983, demonstracje mają miejsce m.in. w Sztokholmie i w Kolonii.

■ Kolonia, 13 grudnia 1983. Konferencja prasowa organizatorów demonstracji. Pośrodku Jerzy Lisiecki, po prawej Andrzej Wirga. Fot. OK

Z ulotki informującej o manifestacji w Kolonii:

Rodacy,

Wbrew wielokrotnym rządowym gwarancjom, 13 grudnia 1981 zostały rozbite legalne struktury NSZZ „Solidarność”. Nasze nadzieje na szybkie wyjście z wieloletniego kryzysu społeczno-gospodarczego zostały w brutalny sposób rozwiane. Nasz 10-milionowy Związek zepchnięto do podziemia. (...) Wierzmy, że poparcie dla żądań polskiego społeczeństwa o:

- uwolnienie więźniów politycznych
- podjęcie dialogu władzy z demokratycznie wybranymi przedstawicielami społeczeństwa odebrane będzie w Polsce ze zwielokrotnioną siłą. Dlatego też nawołujemy do demonstracji 13 grudnia 1983 przed ambasadą PRL w Kolonii

Grupa Robocza „Solidarność”
Hilfskomitee „Solidarność”

[19]

■ Kolonia, 13 grudnia 1983. Manifestacja w drugą rocznicę wprowadzenia stanu wojennego przed ambasadą PRL. Od lewej: Wojciech Drozdek, Hubert Wohlan, Andrzej Wirga i Krzysztof Chyla. Fot. OK

Aleksander Zajac

(współtwórca Arbeitsgruppe „Solidarność” Eschweiler-Aachen):

Zbiórka demonstrantów odbyła się na Chlodwigplatz. Na trasie przemarszu rozdawaliśmy ulotki, które cieszyły się dużą popularnością. Niemcy wciąż interesowali się wydarzeniami w Polsce. Przemaszerowaliśmy pod ambasadą PRL, gdzie Andrzej Wirga odczytał apel o uwolnienie więźniów politycznych. Jak zwykle nikt z ambasady nie odebrał naszej rezolucji, więc wrzuciliśmy ją za ogrodzenie.

Kolonia, 13 grudnia 1983

[17]

■ Napis na ulotce:
„2 lata reżimu wojskowego w Polsce!
Ale walka o wolność i demokrację trwa nadal”. Ze zbiorów OK

■ Kolonia, 13 grudnia 1983. Manifestacja w drugą rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Fot. OK

Opozycję w Polsce wspiera także, działające od lipca 1982, Biuro Koordynacyjne „Solidarności” w Brukseli, które ma charakter oficjalnego przedstawicielstwa podziemnej „Solidarności” na Zachodzie. Współpraca CSSO i Biura polega m.in. na korzystaniu ze wspólnych kanałów przerzutowych do Polski. W 1984 Biuro brukselskie przekazuje „Solidarności” pomoc w wysokości 256 tysięcy dolarów.

WDAWA:
W HIEROKASIE MOZE DO CIERNE DOTACIE
NOOW KURIER Z KRAJU. BODIE MARE
TODZE NAZYSKO I TELEFON. ZADAWANI
I POWIE, ZE TRANZYSTOR PODROBIENIA
OD ZWANNY. JAKO LEGITIMACJE "BARDZIE
MARE BOKWUJĄC CIEŻE KWITY BANKOWE
WZRODO POŁOWIE PRZESYŁAM. NIE ZOBUR
MOZESZ CO DOKONC PEWNYM ZAFANIE
ALE NIE MSZ ZEBT WIELE SPOSOBY
O MNIE AM SIOŁA. NIE WYKŁADAM, ZE
WOGOLE MNIE ZNAŁ NIE BODZIE OLĄZ
MU POMOC WE WZROSTU, O CO POPOSI
JESTEM WIEZIE. TOWAR SMO - PRZYMERZENIE
WZROSTU. W PODZIEMNE PRASIE TAK JAK
PRZEDTIT.
NOWE ZAKOŃCZENIA:
- RÓŻNE TRANZYSTORY DZIED KOC - DLE SIE
DA.
- MIKROFILMY NEGATYWNE 16 MM
- MINIFRAGTY FOTO (MR KODK)
- GŁAWA SITOBRUKOWA - N 100 T; N 110 T;
N 120 T; P 100; P 120;
- FARMY POZIEMKOWA W TUBKACH
- CZY MOZESZ DRUKOWAĆ BLANKIETY
RÓŻNYCH LEGITIMACJI? WZORY (BOKW-
MARE) MOZE DOTACIE W KADZIE
CHWILI.
- FARMY (CABA GAMA KOLORS) ROWNIEVA

■ Marzec 1984. List Lecha Łaskiego (oficera marynarki wojennej, który przemyczał z niemieckich portów materiały poligraficzne i powielacze dla podziemnych wydawnictw w Szczecinie) do Andrzeja Świętka, członka Stos „Solidarność” w Kopenhadze. Ze zbiorów Andrzeja Świętka

Solidarität Europa - Polen
in Oslo

...
Kilka razy wykorzystaliśmy transporty humanitarne do przemieszczania materiałów dla opozycji. Jednak byłem zdania, że nie można tego robić, bo jak odkryją przemysł, to wstrzymają pomoc humanitarną. Ostatni raz wykorzystaliśmy transport wysyłany do jakiejś parafii.

Zbieraliśmy odzież i lekarstwa. Ściągnęliśmy dziewczynki, które szwały płótno do sitodruku w podszewkę pod jesionki. Wór z jesionkami z sitodrukiem oznaczyliśmy znakiem umówionym wcześniej z księdzem. Miał się po niego ktoś zgłosić. Drugi wór był dla parafian. Jednak ksiądz się pomylił – jesionki z sitodrukiem rozdał parafianom. A w Warszawie, kiedy zaczęli pruć te jesionki, bardzo się dziwili. Całą noc pruli i niczego nie znaleźli.

Lund, Szwecja

■ Lund, 1985. Kopiarki przygotowane do przerzutu do Polski w domu Józefa Lebenbauma w Lund. Fot. IPA/OK

Aleksander Zajac:

Przestaliśmy korzystać z Biura „Solidarności” w Brukseli jako pośrednika w przesyłaniu pieniędzy i sprzętu dla podziemia, bo od pewnego czasu sami dostawaliśmy bezpośrednie zamówienia z kraju. Ciągłe brakowało na przykład zszywek introligatorskich. Otworzyliśmy własne kanały przerzutowe do Polski. Od 1984 roku była wprowadzana zasada, że każda grupa należąca do CSSO utrzymywała, często za niewielkie pieniądze, jakieś małe wydawnictwo w kraju.

Aachen, RFN

Józef Lebenbaum:

Kilka razy wykorzystaliśmy transporty humanitarne do przemieszczania materiałów dla opozycji. Jednak byłem zdania, że nie można tego robić, bo jak odkryją przemysł, to wstrzymają pomoc humanitarną. Ostatni raz wykorzystaliśmy transport wysyłany do jakiejś parafii.

Zbieraliśmy odzież i lekarstwa. Ściągnęliśmy dziewczynki, które szwały płótno do sitodruku w podszewkę pod jesionki. Wór z jesionkami z sitodrukiem oznaczyliśmy znakiem umówionym wcześniej z księdzem. Miał się po niego ktoś zgłosić. Drugi wór był dla parafian. Jednak ksiądz się pomylił – jesionki z sitodrukiem rozdał parafianom. A w Warszawie, kiedy zaczęli pruć te jesionki, bardzo się dziwili. Całą noc pruli i niczego nie znaleźli.

Lund, Szwecja

■ Lund, 1985. Transport humanitarny w domu Józefa Lebenbauma w Lund. Fot. IPA/OK

NA BIEZACIO
OPOLE 1 LUTY 1983 NR 1
INFORMACYJNY MŁODZIEŻOWY GRUPY MŁODZIEŻOWEJ POLSKIEJ
DOSYĆ ZŁUDZEN!
Ostatnie poranne słońce, światło, światło...
Z DNIA NA DZIEŃ
serwis informacyjny NSZZ

■ Pisma podziemne wspierane przez grupy zrzeszone w CSSO. Ze zbiorów OK

INDEKS
PISMO NIEZALEŻNE ZRZESZENIA STUDENTÓW-PRACUJĄCYCH
NR 61
WARSZAWA, 1987
SERWIS INFORMACYJNY
NR 1

Ze zbiorów Jana Stróbkowskiego

[8]

[17]

22 marca 1984 na granicy polskiej zostaje aresztowany Jacky Challot. W jego samochodzie celnicy znajdują 7 powielaczy, materiały drukarskie i wydawnictwa emigracyjne. Francuz zostaje skazany na 2 lata więzienia, jednak po międzynarodowych protestach wychodzi na wolność. Następną i największą wpadką zagranicznego kuriera jest aresztowanie 28 listopada 1986 Lennarta Järna; w ciężarówce Szweda znajduje się: 8 ton sprzętu dla podziemnych struktur „Solidarności”, m.in. 23 offsety, 49 powielaczy i 16 termofaksów. Grzywnę za Järna, umożliwiającą mu wyjście na wolność, płaci Biuro „Solidarności” w Brukseli.

Jacky Challot:

To był mój ósmy transport do Polski, jechałem do Krakowa. Jeździliśmy przez Niemcy do Danii, a potem promem do Świnoujścia. Na przejściu zawsze nas sprawdzali. Wyładowywali całą furgonetkę. Jednak tym razem jakiś oficer zorientował się, że coś tutaj nie gra, bo zewnętrzna ściana furgonetki była dłuższa niż wewnętrzna. Zaczęli szukać i znaleźli powielacze, książki.

Mirek Chojecki wymyślił, że w razie wpadki mam mówić, że jestem tylko kierowcą, a w Krakowie mam się spotkać z drugim Francuzem, który wszystko wie. Przed moim wyjazdem tamten Francuz poprosił o wizę w konsulacie polskim w Paryżu. W rzeczywistości nigdy do Polski nie przyjechał. Wersja była wygodna, bo przestuchujący mnie esbecy zaproponowali, abym pojechał dalej do Krakowa i czekał na tego faceta. Nie zgodziłem się.

Przewieźli mnie do więzienia w Szczecinie. Najpierw siedziałem w małych celach – dwie, trzy osoby, potem w większych. Było to bardzo ciekawe, spotkałem tam wielu różnych ludzi. Nie znałem polskiego, ale mówiłem trochę po niemiecku i zawsze znalazł się ktoś, kto też znał ten język. Z czasem zaczęłam się uczyć polskiego, troszkę innego: „kopsnij szluga”, „betoniarka”...

Nigdy nie żałowałem, że podjąłem takie ryzyko. Czulem, że jest w tym coś ważnego.

la liberté pour jacky challot

Un poste frontalier, quelque part au nord de la Pologne. Devant les douaniers souriants, Jacky Challot, 37 ans, se charge de vider et de remplir des sacs. Un des nombreux véhicules qui transportent encore à la population polonaise le matériel de la solidarité internationale. Au volant, Jacky Challot, 37 ans, se charge de vider et de remplir des sacs. Un des nombreux véhicules qui transportent encore à la population polonaise le matériel de la solidarité internationale. Au volant, Jacky Challot, 37 ans, se charge de vider et de remplir des sacs. Un des nombreux véhicules qui transportent encore à la population polonaise le matériel de la solidarité internationale.

■ Materiały znalezione w transporcie Lennarta Järna. Fot. OK

Jan Axel Stoltz:

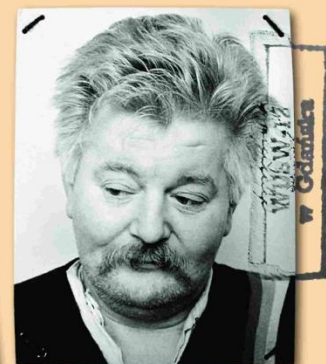
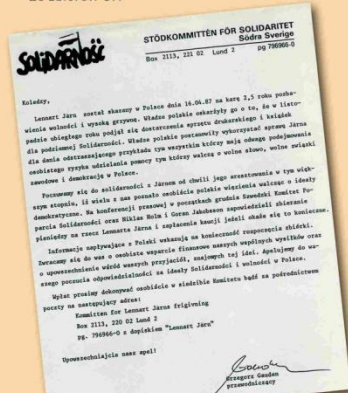
Järn wcześniej był już kilka razy w Polsce. Za każdym razem samochód był przelamowany i dostawał fałszywe tablice. Robiono tak, by władze polskie nie zorientowały się, że to ten sam samochód. Szwedzi są legalistami. Jeżeli coś jest fałszywe, to jest nielegalne. Kiedy słyszeli i czytali w gazetach, że tak było, to im się trochę nie podobało... Musieliśmy wyjaśniać, że warunki polskie tego wymagały, że nie robiliśmy fałszywych tablic, aby zmylić policję szwedzką.

Malmö

[12]

■ Lund, apel Grzegorza Gauden w sprawie aresztowania Lennarta Järna.

Ze zbiorów OK

■ Zdjęcie więzienne Lennarta Järna. Fot. OK

4 lutego 1985, z inicjatywy działającego w USA ruchu POMOST, dochodzi do finału akcji „Renounce Yalta” („Obalić Jaltę”). W następstwie dwuletnich przygotowań, podczas których członkowie POMOST-u odwiedzają ponad sto biur senatorów i kongresmenów, w maju 1985 Izba Reprezentantów Kongresu uchwala rezolucję potępiającą zniewolenie Europy Wschodniej na mocy układów jaltańskich. W Wielkiej Brytanii podobną akcję przeprowadza organizacja „Solidarity with Solidarity”.

■ **Toronto, 1985.**
Manifestacja w ramach akcji „Obalić Jaltę”.
Fot. OK

Tadeusz Jarski-Jarzembowski:

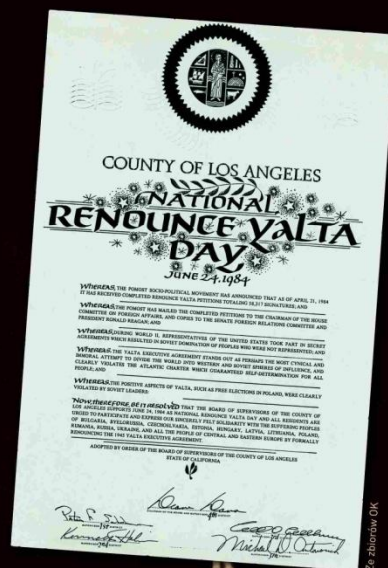
Zdecydowaliśmy się zrobić tę imprezę jednocześnie po obu stronach Atlantyku. Jasne jest, że Jaltę stworzyły Moskwa, Waszyngton i Londyn. Ponieważ znane było stanowisko Moskwy w tej sprawie, zaapelowaliśmy do dwóch naszych wojennych sojuszników o wycofanie się z postanowień konferencji jaltańskiej. Chcieliśmy, aby przyznali, że popełnili błąd i że się z tego wycofują. Wiedzieliśmy, że nie będzie to miało realnych skutków, jednak byłoby to pewne ukięrowanie polityki.

W 40. rocznicę Jalty zaplanowaliśmy wielki wiec. Mieli wystąpić postawie: liberat – Alex Carile i konserwatysta – Winston Churchill, wnuk premiera Churchilla. 4 lutego rano ukazał się *Early Day Motion* [postulat poselski] (z inicjatywy sir Bernarda Braine’a, „etatowego przyjaciela Polaków”), pod którym podpisało się ponad dwustu posłów. Tytuł tej petycji poselskiej brzmiał: „Wykonać Jaltę!”. Nasi „przyjaciele” występują do przywództwa ZSRR, żeby wykonał zobowiązania podjęte w Jaltcie. Po czterdziestu latach.

To była bezczelność – kontrakcja wobec naszej akcji. Zadzwoił do mnie Winston Churchill i mówi, że jeśli się spodziewamy, iż on wystąpi z jakimś potępieniem swojego dziadka, to się mylimy, bo on niczego takiego nie robi. Ale przyszedł. Nieistotne było, co powiedział, ważne, że w prasie i w telewizji rozeszły się fotografie Winstona Churchilla przemawiającego pod ogromnym transparentem: „Obalić Jaltę”.

Londyn, 4 lutego 1985

[6]

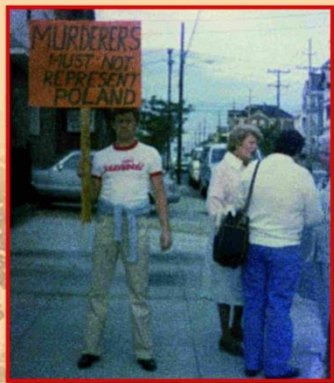
Za zgodą OK

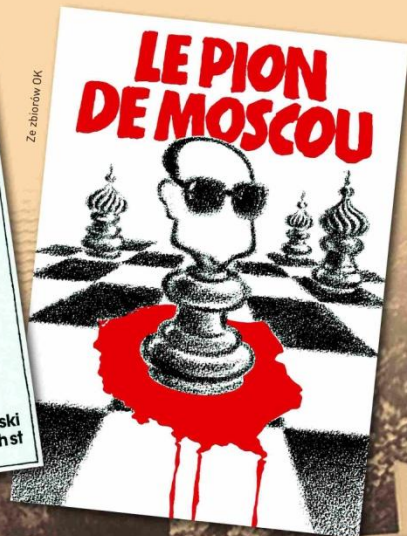
■ **Londyn, 4 lutego 1985.** Manifestacja w ramach akcji „Obalić Jaltę”. Przemawia wnuk premiera Churchilla, Winston. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzembowski / OK

Od połowy lat 80. grupy skupione w CSSO organizują mniej manifestacji, koncentrując się na materialnym wspomaganiu opozycji.

Jednak ważniejsze wydarzenia w Polsce wciąż stają się okazją do wystąpień przeciw reżimowi PRL. 3 lipca 1985 w Kolonii organizowany jest protest w obronie więźniów politycznych, w związku z czerwcowymi wyrokami w procesie opozycjonistów. Manifestacje odbywają się również podczas zagranicznych wizyt Wojciecha Jaruzelskiego – 26 września 1985 w Nowym Jorku i w dniach 3–4 grudnia tegoż roku w Paryżu.

■ Nowy Jork, 27 września 1985. Delegacja grupy „Solidarity” Support Committee z Rhode Island podczas manifestacji przeciwko Wojciechowi Jaruzelskiemu. Fot. ze zbiorów Jacka Ślusarka

■ Kolonia, 3 lipca 1985. Manifestacja w obronie więźniów politycznych pod ambasadą PRL. Fot. OK

Aleksander Zajac:

Z mojej organizacji wsparcia „Solidarność” – Arbeitsgruppe – na początku 1984 roku wyjechało do USA i Australii trzy czwarte aktywnych członków. Dopiero napływ emigrujących, wcześniej internowanych działaczy „Solidarność”, ożywił działalność Arbeitsgruppe i odnowił kontakty z krajem.

Na antyreżimowe demonstracje z czasem przychodziło coraz mniej ludzi. Zrezygnowaliśmy więc z przemarszów przez miasto, bo te kilkaset osób nie oddziaływało już na niemiecką opinię publiczną, która i tak coraz mniej interesowała się polską sytuacją. Jednak 3 lipca 1985 zorganizowaliśmy demonstrację w obronie więźniów politycznych w Polsce. Zebrał się kilkaset metrów przed ambasadą polską, zrobiliśmy pikietę i zostawiliśmy listy protestacyjne. Wszystkie okna ambasady były szczelnie zasłonięte, tylko przez otwarte okienko na strychu ktoś nas filmował.

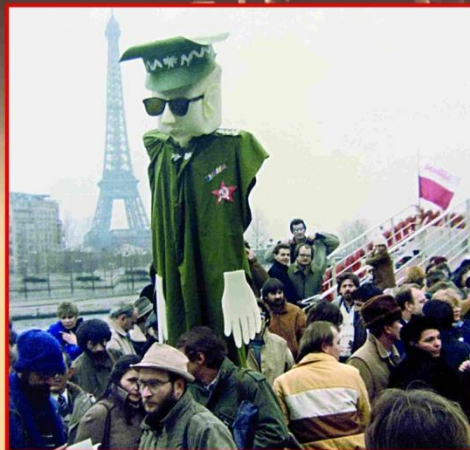
Jacek Ślusarek

(członek „Solidarity” Support Committee w stanie Rhode Island w USA):

Ze stanów Rhode Island i Massachusetts na manifestację pojechał pełny autokar. Byli to członkowie organizacji Solidarity Support Committee i Support of Solidarity. W Nowym Jorku odbyła się duża demonstracja, pikietowano konsulat PRL. Manifestanci czatowali na samochód, którym Jaruzelski podróżował pomiędzy konsulem a siedzibą ONZ. Na jednym ze skrzyżowań samochód utknął w korku i został otoczony przez demonstrantów z plakatami. Na gwałtowne krzyki świąt Jaruzelskiego policjanci nowojorscy odwrócili się plecami, udając, że nic się nie dzieje.

Nowy Jork, 27 września 1985

[12]

■ Paryż, grudzień 1985. Manifestacja podczas wizyty Wojciecha Jaruzelskiego. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzemowski / OK

Przedstawiciele organizacji należących do CSSO spotykają się w latach 1985–90 na zjazdach: w Norwalg (USA), Nowym Jorku, Londynie (dwukrotnie), Jersey City (USA), Providence (USA), Lund (Szwecja), Toronto, Los Angeles, Paryżu, Aachen (dwukrotnie), Caracas (Wenezuela) i w Berlinie. W czerwcu 1987, na skutek starań komitetów poparcia „Solidarności” w Stanach Zjednoczonych, Kongres USA przyznaje milion dolarów wsparcia dla NSZZ „Solidarność”.

■ **Aachen, 14 października 1988. Zjazd CSSO, od lewej siedzą: Marek Zalewski, Krzysztof Miller, Józef Lebenbaum, Aleksander Zajac. Fot. Mieczysław Zarzychny / OK**

CONFERENCE OF SOLIDARITY SUPPORT ORGANIZATIONS

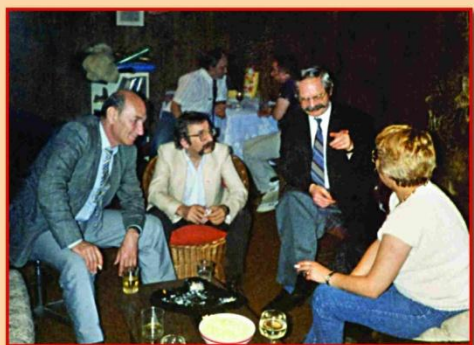
■ **Caracas, 24 marca 1989. Od lewej: Mirosław Ancypko, Krzysztof Turowski, Jose Tovar, Ewa Ślusarek, Józef Lebenbaum. Fot. OK**

Józef Lebenbaum:

W Lund odbył się największy z dotychczasowych zjazdów CSSO na świecie. Planowaliśmy wspólne akcje pomocy dla podziemia, co wymagało koordynacji działań różnych komitetów należących do CSSO. Zrazem zjazdy nagłaśniały polską sprawę. O spotkaniu w Lund pisały światowe agencje prasowe, był reportaż w telewizji szwedzkiej. W programie zjazdu była duża manifestacja, spotkanie u burmistrza Lund i koncert Jacka Kaczmarskiego. Na zjazdy członkowie CSSO przyjeżdżali na własny koszt, wykorzystując swoje urlopy. W Lund zorganizowałem im wycieczkę. Jednym z punktów była przystań w Ystad, z której odplywały promy do Polski. Większość z nas miała wtedy zakaz wjazdu do kraju.

Lund, sierpień 1986

[9]

■ **Toronto, maj 1987. Zjazd CSSO, od lewej: Józef Lebenbaum, NN, Jerzy Milewski i Ewa Ślusarek. Z tytu Mirosław Chojcecki i David Phillips. Fot. ze zbiorów Jacka Ślusarka**

Ewa Ślusarek (członkini „Solidarity” Support Committee w stanie Rhode Island w USA):

Akcja zdobycia miliona dolarów objęła wszystkie komitety poparcia w Ameryce oraz brukselskie Biuro „Solidarności”. Mój komitet – Solidarity Support Committee z Rhode Island – był bardzo aktywny, bo senator Claiborne Pell i kongresmen Fernand St. Germain, którzy pomogli w przyznaniu dotacji, reprezentowali nasz stan. Każdy komitet w Ameryce kontaktował się z senatorami ze swojego okręgu. Pomagała nam też trochę prasa, bo nacisk był w tej sprawie bardzo ważny.

[13]

■ **Lund, sierpień 1986. Manifestacja towarzysząca zjazdowi CSSO. Fot. OK**

Aleksander Zajac:

Na zjeździe w Londynie krytykowaliśmy decyzję Lecha Wałęsy w sprawie wydania miliona dolarów, który uzyskaliśmy dla podziemnej „Solidarności”. Nie podobało nam się, że pieniądze zostały przeznaczone na zakup karetek i sprzętu medycznego w Polsce. Podczas obrad zastanawialiśmy się, czy nasz wysiłek ma sens, skoro jego efekty są w ten sposób wykorzystywane. Wtedy też część komitetów należących do CSSO, między innymi nasz Arbeitsgruppe, zaczęła mocniej wspierać „Solidarność Walczącą”.

Londyn, sierpień 1987

[17]

CSSO

4 czerwca 1989 odbywają się w Polsce wybory do Sejmu i Senatu, w rezultacie których komuniści oddają władzę. Za granicą wybory organizują placówki dyplomatyczne PRL. Wraz ze zwycięstwem „Solidarności” kończy się rola organizacji skupionych w CSSO. Jej ostatni zjazd odbywa się w sierpniu 1990 w Aachen.

■ Sztokholm, 4 czerwca 1989. Akcja informacyjna Biura „Solidarności” przed ambasadą PRL. Po prawej Katarzyna Stawska. Fot. OK

■ Sztokholm, 4 czerwca 1989. Akcja informacyjna Biura „Solidarności” przed ambasadą PRL, gdzie mieścił się punkt wyborczy. Po prawej Katarzyna Stawska. Fot. OK

Katarzyna Stawska

(pracowniczka Biura „Solidarności” w Sztokholmie):

Procedura wyborcza była dość skomplikowana, a wyborcy jej nie znali. 4 czerwca cały dzień dyżurowaliśmy przy stoliku z tablicą informującą, jak głosować. Mielśmy też przygotowane naklejki z nazwiskami „naszych” kandydatów.

W pewnej chwili podeszła do nas niemłoda kobieta w stroju góralskim, powtarzając, że chce głosować na Wałęsę. Nie bardzo mogła zrozumieć, że akurat na Wałęsę głosować nie może, ale ma do wyboru burzowiska z naklejkami. Złapała mnie za rękaw, odciągnęła na bok i powiedziała, że muszę koniecznie z nią iść do ambasady, bo jest analfabatką i nie umie odczytać nazwisk, które trzeba skreślić. Było to naruszenie ordynacji wyborczej, ale nikt nas nie zatrzymał.

Sztokholm, 4 czerwca 1989

[11]

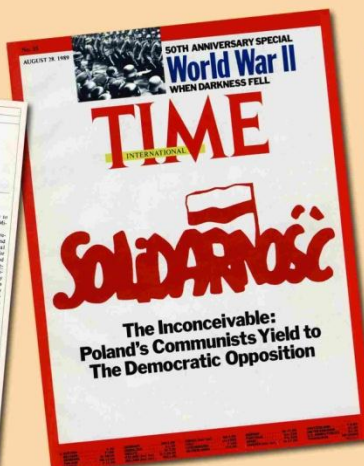

■ Nowy Jork, 4 czerwca 1989. Kolejka do konsulatu PRL, gdzie mieścił się punkt wyborczy. Fot. Jerzy Patocka / OK

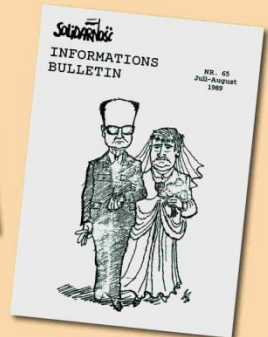
■ W tytule: „Niewyobrażalne. Polska wybiera pierwszego od 1948 niekomunistycznego przywódcę w bloku [wschodnim]”. Ze zbiorów OK

■ W tytule: „Partia upokorzona. Jednak „Solidarność” podchodzi do zwycięstwa ze spokojem i poczuciem realizmu”. Ze zbiorów OK

■ W tytule: „Niewyobrażalne. Komuniści w Polsce ulegają opozycji demokratycznej”. Ze zbiorów OK

Conference of "Solidarity" Support Organizations

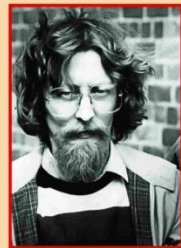
Miroslaw Peter Ancypo

(ur. 1962) – ekonomista. W Szwecji od 1981. Od wprowadzenia stanu wojennego działa w strukturach Komitetu Poparcia „Solidarności” Szwecja Południowa w Lund, pracownik Independent Polish Agency w latach 1983-89. Przedstawiciel wydawnictw: Puls Publication, „Zeszyty Literackie” – na Skandynawię i „Kontakt” – na Szwecję. Sekretarz CSSO w latach 1987-90. Następnie żołnierz szwedzkiego kontyngentu ONZ w Libanie. Potem pracuje w projektach gospodarczych rządu szwedzkiego w Europie Wschodniej. Od 1997 menadżer w International Masters Publishers.

Marian Kaleta

(ur. 1945) – w 1969 nielegalnie wyjeżdża do Włoch, od 1971 w Szwecji. W latach 1979-89 współpracuje z paryską „Kulturą” i Polskim Rządem na Uchodźstwie. Po powstaniu „Solidarności” współtworzy „Polenkomitté n”. Współtwórca Komitetu Poparcia „Solidarności” Szwecja Południowa w Lund. W latach 1982-90 pracownik Biura „Solidarności” w Brukseli. Współpracownik Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej „S”; utrzymuje kontakty z podziemnymi wydawnictwami w Polsce: NOWą, „Kręgiem”, „Przedświtem”. Od 1986 w Biurze „S” odpowiedzialny za transporty techniczne dla podziemia w Polsce. W latach 1989-2007 dorywczo pracuje na Folkuniversitetet w Malmö. Obecnie na emeryturze.

Andrzej Błasczyński

(ur. 1952) – ekonomista. W USA od 1962. Od 1982 założyciel i prezes Solidarity International w Connecticut, w latach 1982-90 prezes Solidarity International w Nowym Jorku. Współzałożyciel CSSO, moderator organizacji w latach 1983-90. W latach 1983-99 członek rady dyrektorów Kongresu Polonii Amerykańskiej. W latach 1986-96 członek Committee of the North American Study Center for Polish Affairs. Od 1987 wykładowca biznesu w Tunxis Community College i od 1998 w Gateway Community College. Od 1996 prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji w Connecticut, a od 2000 – prezes Związku Amerykanów Polskiego Pochodzenia.

Tadeusz Kontek

(ur. 1954) – ekonomista, dyplomata. Od 1960 w USA. Pracownik Departamentów rządu USA: Skarbu – w latach 1978-79 i Pracy – w latach 1980-91 oraz 1994-98. W latach 1983-84 Koordynator CSSO. Współtwórca i prezes Friends of Solidarity w oraz współtwórca Solidarity Endowment w USA. Przewodniczący komitetu imigracyjnego Kongresu Polonii Amerykańskiej. Od 2000 dyplomata Stanów Zjednoczonych na placówkach dyplomatycznych na Ukrainie, Barbados, Białorusi, w Wiedniu; od 2005 w Bagdadzie.

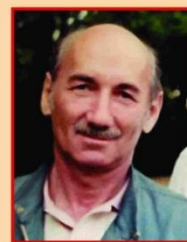
Miroslaw Chojecki

(ur. 1949) – wydawca, producent filmowy. W 1977 założyciel i szef niezależnego wydawnictwa NOWa. Od 1976 członek KOR-u, a także wydawca i drukarz „Biuletynu Informacyjnego”, „Zapisu”, „Pulsu”, „Krytyki”. Od jesieni 1981 we Francji; od wiosny 1982 wydawca miesięcznika „Kontakt”, od 1984 producent filmów poświęconych m.in. sytuacji w Polsce. Przedstawiciel Biura Koordynacyjnego „Solidarności” w Brukseli; organizator transportów sprzętu poligraficznego do Polski. Od 1990 w Polsce, zakłada i prowadzi firmę produkcyjną „Media Kontakt”. Członek-założyciel i prezes Stowarzyszenia Wolnego Słowa.

Józef Lebenbaum

(ur. 1930) – dziennikarz. W 1968 emigruje do Szwecji. W latach 1968-90 współpracuje z „Wolną Europą” i paryską „Kulturą”. W 1976 nawiązuje kontakt z KOR-em, wspiera finansowo represjonowanych. W grudniu 1981 współzałożyciel Komitetu Poparcia „Solidarności” Szwecja Południowa w Lund. Pomysłodawca i szef Independent Polish Agency, działającej w latach 1983-89. Od 1987 członek „Solidarności Walczącej”, jeden z jej europejskich przedstawicieli. Koordynator europejski CSSO od 1983 i światowy od 1987. Od 1994 na emeryturze.

Olga Jarzębińska

– chemiczka. Urodzona w Wenezueli, w rodzinie polskiej. Współtwórczyni i członkini organizacji „Solidarność” w Caracas. Organizatorka manifestacji przed ambasadami PRL i ZSRR. Kolportuje na terenie Ameryki Południowej wychodzące w Meksyku pismo „Arkas de Information”, poświęcone działaniom podziemia

w Polsce. Nawiązuje kontakty z wenezuelskimi związkami zawodowymi. Koordynator CSSO na Amerykę Południową. W 1990-92 pracuje w Polsce jako reporter radia kubańskiej emigracji w Miami. Obecnie w firmie farmaceutycznej Banner Pharmacaps w USA.

David Phillips

– od grudnia 1981 działacz „Solidarity” International w Nowym Jorku. Współorganizator zjazdu CSSO w Cleveland; Sekretarz CSSO – w latach 1983-84, Sekretarz na Amerykę Północną – 1984-85. Organizator spotkań i współtwórca publikacji o podziemnej „Solidarności” i sytuacji w PRL. W Buffalo działa w organizacji Solidarity and Human Rights Association. W końcu lat 90. broni doktoratu z ekonomii geograficznej. Zmarł w 2003 roku.

Jan Axel Stoltz

(ur. 1938) – nauczyciel, pracownik socjalny. W latach 1969-70 jest tłumaczem, pracuje z uchodźcami z Polski, następnie zajmuje się sprawami polskimi w urzędzie zatrudnienia w Lund. Współtwórca i przewodniczący Komitetu Poparcia „Solidarności” Szwecja Południowa w Lund, skarbnik od 1983; odpowiedzialny za kontakty Komitetu ze szwedzkim rządem. Współorganizator zjazdów CSSO i jego Sekretarz w latach 1984-88. Od 1989 nauczyciel w szkole średniej, przewodnik wycieczek do Polski oraz organizator seminariów dla nauczycieli szwedzkich. Od 2006 członek zarządu Towarzystwa Szwedzko-Polskiego w Skanii.

Krzysztof Turowski

(ur. 1948) – polonista, dziennikarz. W latach 1980-81 działacz „Solidarności”, delegat na I Zjazd „S” z ramienia regionu Ziemi Łódzkiej. Internowany 13 grudnia 1981, we Francji od października 1982 do 1991. Współpracownik paryskiego Biura „Solidarności”, „Wolnej Europy”, „Kontaktu” i „Dziennika Polskiego”.

W latach 1983-89 Koordynator CSSO we Francji, organizator zjazdu w Paryżu w 1988. Po 1989 pracuje w grupie prasowej Hersanta w Paryżu i Warszawie; 1997-2005 dyrektor Polskiego Ośrodka Informacji Turystycznej w Brukseli, 2005-06 w Polskiej Organizacji Turystycznej w Brukseli. Od 2006 publicysta TV Biznes.

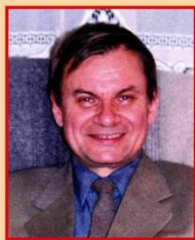
Ewa Ślusarek

(ur. 1948) – urodzona w Szkocji w polskiej rodzinie; od 1958 w USA. W grudniu 1981 tworzy i prowadzi Solidarity Support Committee w stanie Rhode Island. Organizuje akcje protestacyjne, nawiązuje kontakt z wpływowymi senatorami Kongresu USA oraz związkami zawodowymi. Współzałożycielka CSSO, Koordynatorka organizacji w USA w latach 1983-90. Organizuje pomoc finansową dla podziemnej „Solidarności” Stocznia Gdyńskiej. W latach 90. doradca w Departamencie Skarbu USA w zakresie polskiego rynku bankowego; od 1996 prowadzi firmę doradczą Sextant Business Development Group.

Yoshiho Umeda

(ur. 1949) – obywatel Japonii; w 1963 przyjeżdża do Polski. Od 1976 współpracuje z Komitetem Obrony Robotników. W maju 1981 organizuje wyjazd delegacji NSZZ „Solidarność” do Japonii. Od lipca 1981 zastępca szefa biura kontaktów zagranicznych NSZZ „S” Regionu Mazowsze. W styczniu 1982 zostaje wydany z Polski. Jest współtwórcą Centrum Informacji Polskiej w Tokio, wydającego w latach 1981-90 „Miesięcznik Polski”. Od lipca 1982 działa w Biurze „Solidarności” w Brukseli. 1983-90 Koordynator CSSO na Azję. Po 1990 jako prezes spółki Yoho zajmuje się przyciąganiem japońskich inwestycji do Polski. Od 1994 członek Rady Głównej Polskiej Izby Biomasy, a od 2005 – Rady Konsultacyjnej przy Parlamentarnym Zespole ds. Energetyki.

Jacek Ślusarek

(ur. 1947) – w Stanach Zjednoczonych od 1977. Wydawca, redaktor, drukarz i dystrybutor polsko-angielskiego miesięcznika „Solidarność” wydawanego w latach 1982-86 przez organizację Solidarity Support Committee w Rhode Island. Inicjator akcji wspierania komisji zakładowych „Solidarności”. W latach 1985-90 Sekretarz CSSO na Amerykę Północną. W latach 1990-2000 współpracownik kwartalnika „Znicz”, wydawanego przez ZHP za granicą. Obecnie technik urządzeń laserowych w firmie Crafford Laserstar.

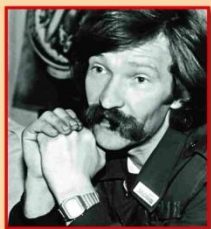

Andrzej Wirga

– w RFN od jesieni 1981. Po wprowadzeniu stanu wojennego zakłada Hilfskomitee „Solidarność”, prowadzący pomoc humanitarną; później także przyjmuje rolę koordynatora wszystkich organizacji działających na rzecz „Solidarności” w RFN. Organizator manifestacji prosolidarnościowych. Wydawca niemieckojęzycznej wersji „Biuletynu Informacyjnego «Solidarności»” wychodzącego w Brukseli, następnie „Information Bulletin”. Członek „Solidarności Walczącej”; w 1983 zostaje jej przedstawicielem w RFN.

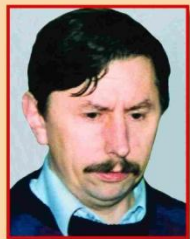
Andrzej Świętek

(ur. 1947) – inżynier. W 1969 nielegalnie wyjeżdża z Polski do Włoch, od 1972 w Danii. W maju 1977 uczestnik głódówki w Danii – w ramach solidarności z głódówką KOR-u. W styczniu 1982 współzałożyciel komitetu Stot „Solidarność”; odpowiedzialny za przerzuty sprzętu dla podziemia w Polsce. Tłumaczy polską prasę podziemną dla duńskich mediów, jeździ po Danii z prelekcjami na temat „Solidarności”. W latach 1982-88 w redakcji pisma „Polen Nyt” piszącego o sytuacji w Polsce. W marcu 1982 bierze udział w wystąpieniu nad Polskę z Bornholmu balonów z instrukcjami drukarskimi. Od 1982 inżynier w firmach: Motorola, Glunz&Jensen oraz obecnie Signalix.

Aleksander Zajac

(ur. 1954) – inżynier. Od jesieni 1981 w RFN. W 1982 założyciel i przewodniczący Arbeitsgruppe „Solidarność” Eschweiler-Aachen. Od 1987 członek „Solidarności Walczącej”. Organizuje konferencje CSSO w 1988 i 1990 roku w Aachen. Współtworzy w Kolonii punkty informacyjne przed wyborami do parlamentu w 1989. Ostatni europejski Koordynator CSSO. Po 1990 współzałożyciel i od 1997 prezes Polskiej Rady w Niemczech; współzałożyciel i w latach 1998-2003 prezes Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech; od 2006 wiceprezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. W latach 1985-2002 kierownik laboratorium w firmie Dalli-Werke Wäsche- und Körperpflege w Stolbergu, obecnie – w Promix Cosmetics w Wittstock.

CSSO

Organizacje i osoby związane z CSSO

Moderator: Andre Blaszczyński
Coordinator: Józef Lebenbaum
Secretary: Jan Akseł Stoltz / Mirosław Ancypio
Asian Coordinator: Yoshiho Umeda
Latin American Coordinator: Olga Jarzębińska
Canadian Coordinator: Leszek Prusiński
North American Coordinator: Ewa Ślusarek
North American Secretary: David Phillips / Jacek Ślusarek
European Coordinator: Krzysztof Turowski / Alexander Zajac

Organizacje członkowskie:

AUSTRALIA I NOWA ZELANDIA:

Solidarity Victorian Fellowship, Notting Hill, VIC Australia
Solidarity Organization in New Zealand, Inc., Auckland, New Zealand

CANADA:

Action Group in Support of Solidarity, Montreal, Que
Friends of Solidarity, Kitchener, Ont
Friends of Solidarnosc Association, Vancouver, B.C.
Group of Solidarity in St. Catharines, St. Catharines, Ont.
Polish Canadian Action Group, Toronto, Ont.
SOLIDARITY Support Committee of Toronto, Toronto, Ont.
Solidarnosc Assistance Association, Ottawa, Ont.
Polish Socio-Political Gr. Independence-Solidarity, Calgary, Alberta,
Stowarzyszenie Przyjaciół Solidarności - Winnipeg, Winnipeg, Man.

USA:

Brotherhood of Solidarity Members, Chicago, IL
Committee in Support of Solidarity, Cleveland, OH
Com. Of Solidarity Mem.-Former Political Prisoners, Maywood, NJ
Frinds of Solidarity Families Project, Buffalo, NY
Friends of Solidarity, Inc., Vienna, VA
Polonia Solidarity Association, Reading, PA
Solidarity - California, Orange, CA
Solidarity and Human Rights Association, Buffalo, NY
Solidarity International of Connecticut, Inc., New Britain, CT
Solidarity Support Committee of Rhode Island, Providence, RI
Solidarnosc Association, Seattle, Washington,
Support of Solidarity, Arlington, MA

JAPONIA:

Committee to Support ISTU Solidarity in Japan, Tokyo

WENEZUELA:

"Solidarnosc" - Venezuela, Caracas 1060-A, El Hatillo

MEKSYK:

Comite de Apoyo a Solidarnosc, Mexico, DF Mexico
Inst. De Estudios de Culture y Sociedades Europeas, Mexico 10,
Solidaridad Mexico, Mexico, Mexico DF

DANIA:

Stot Solidarnosc, Kopenhagen

FRANCJA:

Edition Spotkania, Paris
KONTAKT, Vanves
Radio Solidarnosc, Paris
Solidarite pour Solidarnosc, Roubaix

NORWEGIA:

Solidaritet Norge-Polen, Oslo

SZWECJA:

Polen - Solidaritetskommitte i Uppsala, Uppsala
Svenska Stodkommitten for Solidaritet, Lund

WIELKA Brytania:

Polish Solidarity Campaign, London
Solidarity Action Committee - Manchester
Voice of Solidarity - publishing committee, London
Wyre Forest Polish Solidarity Campaign, Kidderminster, worc,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC:

Arbeitsgruppe "Solidarnosc"
Eschweiler-Aachen e.V., Eschweiler,
Gesellschaft Solidarnosc e.V., West Berlin,
Hilfskomitee Solidarnosc e.V., Mainz,
Solidaritat der freien Polen in Bayern e.V., München,

Osoby działające w organizacjach CSSO

AUSTRALIA: Grzegorz Długi, Jędrzej Krakowski, Lesław Kulmatycki, Wojciech Popławski, Henryk Sikora, Stanisław Simoni, Witold Smyk, Adam Warzel,

DANIA: Wiktor Drukier, Kirsten Faber, Christian Frahm, Włodzimierz Grynberg, Leszek Kornacki, Andrzej Lapeta, Michał Morgenstern, Roman Śmigieński, Maryla Hansen Świętek, Andrzej Świętek, Jarosław Szkaradek, Andrzej Zak,

JAPONIA: Yukio Kudo, Tekeshi Mizutani, Shinzuka Seichi, Mari Takei, Hisayo Umeda Kudo, Yoshiho Umeda,

FRANCJA: Piotr Bakal, Mirosław Chojceki, Iza Chruslińska, Stanisław Gasik, Piotr Jegliński, Władimir Sachs, Jan Stepek, Krzysztof Turowski,

KANADA: Staszek Bielinski, Jan Drozd, Grażyna Farnus, Hanna Fedorowicz, Jan Formella, Majka Gurtler, Jacek Haberty, Marek Jachacz, Aurelia Karolak, Martyna Kepka, Lucja Krol, Józef Litynski, Grzegorz Makowski, Leszek Mendakiewicz, Anna Nitowska, Jarosław Potapowicz, Lech Prusiński, Marek Przykorski, Jerzy Rawicz (H), Teresa Romer, Krzysztof Szafnicki, Albert Wybranowski, Irena i Staszek Latkowie, Krystyn Pietka, Michał Polubinski, Mieczysław Sangowicz, Jerzy Sokolnicki, Mariusz Tutaj, Aleksandra Tyska, Agnieszka Wieckowska, Jadwiga Wybranowski, Wojtek Wybranowski,

MEKSYK: Staszek Iwaniszewski, Jolanta Nitowska, Manuel Palacios, Jan Patula, Marta Romer, Jerzy Skoryna, Miguel Alejandro Skoryna, Jerzy Jan Skoryna, Jr., Franciszek Andrzej B. Skoryna, Stanisław Piotr Skoryna, Elżbieta Aleksandra Skoryna, Wojtek Stebelski, Cristina Urrutia, Juliusz Zamecznik, Urszula Żulawska

NIEMCY: Christian Bergemann, Małgorzata Brydak, Adam Chodakowski, Marek Cieżarek, Urszula Cieżarek, Grzegorz Doliński, Adam Dyrko, Zbigniew Dziakoński, Renata Dziakońska, Mira Filipowicz, Wojciech Gawron, Joanna Gleich, Mirosława Gleich, Rafal Gleich, Ryszard Gleich, Leszek Kaleta, Edward Klimczak, Anatol Kobylński, Zdzisław Kościuk, Jacek Kotala, Piotr Kowalczyk, Bartłomiej Koziewicz, Nina Kozłowska, Kazimierz Michalczyk, Edmund Nowak, Barbara Łossowska, Anna Olszowy, Jadwiga Pilarska, Zbigniew Pilarski, Stanisław Piotrowski, Marek Poliwski, Gerold Posanski, Witold Pronobis, Jerzy Sonnwend, Leszek Srokowski, Elżbieta Stasik, Wiesław Stawiszynski, Wojciech Stockinger, Anna Szczepańska, Jerzy Szczepański, Leonard Szrek, Konrad Tatarowski, Bogusław Teodorowski, Alexander Tipl, Aleksander Tychowski, Janusz Urbanowicz, Andrzej Wirga, Jola Wirga, Wojciech Wojnarski, Ryszard Wyżga, Małgorzata Ejsmont-Zajac, Aleksander Zajac, Mieczysław Zarzeczny, Roman Żelazny, Bogdan Żurek,

NORWEGIA: Arne Borg, Bjorn Cato Funemark, Paweł Gajowniczek, Jerzy Jankowski,

SZWECJA: Mirosław Ancypio, Grzegorz Gauden, Roman Bronisław Giniwski, Sven Harald Järn, Lennart Järn, Wojciech Jasiński, Marian Kaleta, Wojciech Kurkus, Józef Lebenbaum, Jan Axel Stoltz, Marek Franciszek Tarka, Włodzimierz Tugendreich,

USA: Barbara Adamski, Tadeusz Adamski, Alicja Altenberger, Harold Asie, Ryszard Assarowski, Paweł Bąkowski, Judy Bagiński, Stanley Bagiński, Stanisław Barańczak, Hanka Bartak, Bogdan Bażant, Fiore S.J. Benjamin, Andre Blaszczyński, George Blaszczyński, Lucy Borik, Barbara Brycki, Krzysztof Brycki, Andrzej Burghardt, Piotr Chądzyński, Ludmił Chotkowski, Malina Choynowska, Krystyna Cichočka, Bogdan Czapliński, Stanisław Czarnota, Denda Dale, Grażyna Dąbrowska, Dave Domalski, Edward Dornia, Andrzej Drozd, Irene Dubicka, Mieczysław Dutkowski, Ewa Eliaz-Branthley, Hanna Fedorowicz, Robert Fielding, James Górski, Eugeniusz Grellus, Irena Gross, Andrzej Harmstone-Rakowski, Andrew Hempel, Beth Heneage, Jan Jarczek, Andrzej Jarmakowski, ks. Leon Juszkiewicz, Adam Kacprzak, Tadeusz Kontek, Richard Kosinski, Jerzy Maselko, Kathleen Lestition, Janina Leśniewska, Marek Leśniewski-Laas, Bogdan Lipiński, Jerzy Majcherczyk, Adam Masacz, Andrzej Masacz, Jerzy Maselko, Krzysztof Michejda, Frank Milewski, Ted Morawski, Bożena Mrugałska, Ryszard Nikodem, Iwona Oksiuta, Jan Paweł Oleksyszyn, Maciej Ossowski, Janusz Pakulski, Jozef Patyna, Roman Patynowski, Michael Perry, David Phillips, Barbara Przybylska, Adam Rozpłochowski, Elżbieta Sachs, Janice Schultz-Aldrich, Grażyna Słanda, Władysław Słanda, Leszek Stachow, Zygmunt Staszewski, Bohdan Struminski, Ewa Ślusarek, Jacek Ślusarek, Michael Szporer, Andrzej Tomaszewski, Iwona Urbaniak, Ryszard Urbaniak, Kłara Urbanowicz, Elżbieta Wasiatyńska, Tomasz Wielicki, Leszek Witelusz, Andrzej Woronicki, Jan Wójcik, Irena Zalewska, Marek Zalewski, Wacław Zalewski, Bożena Zbrozek-Chotodzińska, Marcin Żmudzki,

WENEZUELA: Olga Jarzębińska,

W. Brytania: Karen Blick, Antoni Bohdanowicz, Anka Boszko, Janusz Bugajski, Sue Chinick, Jan Chodakowski, Marek Garztek, Elżbieta Ginalska, Giles Hart, Naomi Hyamson, Andrzej Ktar, Wanda Kościła, Piotr Kozłowski, Anna Lubelska, Barbara Malakowska, Krysta Mayer, Mike Oborski, Marion Pitman, Kazik Stepan, Ryszard Stepan, Artur Świergiel,

Osoby, instytucje i organizacje wspierające CSSO

CSSO meetings:

- 1983** Cleveland, Ohio USA
- 1983** Washington, DC USA
- 1984** Toronto USA
- 1985** Norwalk, Connecticut, USA
- 1985** New York, New York USA
- 1985** London, United Kingdom
- 1985** Jersey City, New Jersey USA
- 1986** Providence, Rhode Island, USA
- 1986** Lund, Sweden
- 1987** Toronto, Ontario, Canada
- 1987** London, United Kingdom
- 1988** Paris, France
- 1988** Aachen, West Germany
- 1989** West Berlin, West Germany
- 1989** Caracas, Venezuela
- 1990** Aachen, West Germany

AUSTRALIA: Jerzy Boniecki, Andrzej Ehrenkreutz, Jerzy Zubrzycki, Jan Pakulski, John Besmeres, Krzysztof Nowacki, Jan Dunin-Karwicki, Karol Weyman.

Instytucje: Shop Distributive and Allied Employee's Association, Australian Council of Trade Unions, Federated Ironworkers Association, Federated Clerks Union of Australia, Australian Workers Union, Labour Council of Trade Unions.

AUSTRIA: Zofia Milewicz-Reinbacher

BELGIA: Leopold Unger, Józef Przybylski, Hanna Chorażyńska, Jan Kutakowski, Jan Kuczkiewicz

DANIA: Bernhard Baunsgaard, Teodor Bok, Henrik Byrn, Leon Canger, Knud Christensen, Bjørn Elmquist, Jan Fabich, Hardy Hansen, Kristine Heltberg, Per Juul, Anker Jørgensen, b. premier, Władysław Marchwiński, Tove Math, Søren Riishøj, Poul Schlüter, John Svenningsen, Bronisław Swiderski, Troels Toftekar, Jan Walc, Jess Ørnstbo, Olgierd Zalewski,

FRANCJA: Tomasz Łabędź, Jacek Piotrowski, Grzegorz Dobiecki, Brigitte Gautier, Henryk Włodarczyk, Janusz Ramotowski, Jean-Louis Panne, Jacky Chailot, Elizabeth Cieślak, Georges Mink, Andrzej Seweryn, Bernard Guetta, Anette Laborey, Francois Bonnet, Jean-Marie Boulanger, Seweryn Blumsztajn, Piotr Chruszczyński, Sławomir Czarlewski, Danuta Nowakowska, Claude Romec, Aleksander Smolar,

IZRAEL: Dani Tracz, Edmund Neustein,

JAPONIA: Yukio Kudo

KANADA: Wojtek Gilewski, Ala Getlich, Jan Pietrzak, Jacek Fedorowicz, Andrzej Zaorski

MEKSYK: Prymas Meksyku Ks. Kardynał Ernesto Corripio Ahumada, Ks. Biskup José M. Hernández G., Ks. Biskup Buskup Ciudad Nezahualcoytl, Ks. José A. Martínez Betancourt, Ks. Eugenio Díaz Barriga, Salvador Abascal, Raul Vazquez, Guillermo Vlasco Arzac, Eduardo Macías, Gustavo Lopez Manjarez, Lorenzo Servitje, Jose de Jesus Castellanos, Philip Gilmant, Jorge Ortega, Alejandro Cravito Liebrja, Miguel Corona, Pedro Camacho M., José Barroso Chavez.

Instytucje wspierające: COPARMEX, CONCANACO.

NORWEGIA: Marcin Bogusławski, Gabi Bogusławski, Józef Krawczyk

NIEMCY: Jerzy Arłamowski, Grzegorz Bakuniak, ks. Franciszek Blachnicki, Ryszard Bogacz, Stanisław Cegliński, Andrzej Chilecki, Andrzej Chmielecki, Hanna Chorażyńska, Krzysztof Chorościński, Krzysztof Chyla, Paweł Ciesielski, Wojciech Drozdek, Franciszek Drzewiński, Ludwik Frendl, Piotr Gadzina, Alina Perth-Grabowska, Krzysztof Haase, Jerzy Jankowski, Stanisław Jasiński, Jacek Kaczmarski, Krzysztof Kasprzyk, Józef Kaczmarski, Janusz Kocój, Jacek Kowalski, Adam Kucharczyk, Leszek Kubala, Barbara Kwiatkowska-Lass, Zbigniew Kwiatkowski, Tadeusz Leń, Dorota Leszczyńska, Cezary Lis, Jerzy Lisiecki, Ewa Lück, Eugeniusz Majchrzak, Emil Morgiewicz, Ryszard Możdziej, ks. Czesław Nowak, Tadeusz Nowakowski, Barbara Nowakowska-Drozdek, Krystyna Nurkowska, Kazimierz Odrobny, Zenon Palka, Zbigniew Panek, Władysław Paterka, Eugeniusz Pietraszewski, Barbara Piwarska, Andrzej Piwarski, Tadeusz Podgórski, Jacek Proszowski, Ryszard Rudnicki, Adam Rosenbusch, Jerzy Stachurski, Marian Stefanowski, Włodzimierz Sznarbachowski, Krzysztof Wcisło, Ryszard Wiczeorek, Andrzej Więkowski, Edmund Wiśniewski, Tomasz Wiśniewski, Stanisław Wolnik, Bogusław Żalusk, Marcin Zieliński, Lidia Ziółkowska, Bogdan Zmorzyński, Marek Żmijewski, Leszek Żądło,

Organizacje wspierające: Arbeitsgruppe „Solidarność-Berlin Zach., Arbeitsgruppe „Solidarność“ Köln, Arbeitsgruppe „Solidarność“-München, Radio „Solidarność“ - Norymberga, ChSWN, PPS, ZPU,

PERU: Jacek Bogucki, Zbigniew Bzdak, Piotr Chmieleński, Jerzy Majcherczyk, Andrzej Piętoski, Mario Vargas Llosa, Luis Pasara

SZWAJCARIA: Magda Arkuszewska-Hogl, Wiera Michalski

SZWECJA: Michał Borowski, Ryszard Rubinstein, Jakub Świąciecki, Maria Borowska, Katarzyna Stawska, Maria Paulsson,

USA: Danuta Hiz, Henryk Hiz, Marilyn Jackson, Irena Lasota, Andrzej Białas, Kenneth Lewalski, Gloria Grzebiń, Eric Chenoweth, Ashe Harold, Perry Michael, Sawa Malachowski, Urbanowicz Andrzej, Barbara Mazuś, Aleksandra Hawiger, Aleksandra i William Watkins

Instytucje wspierające: Północno-Amerykańskie Studium Spraw Polskich

W. Brytania: Wiktor Moszczyński, Iwona Ciecierska, Stanisław Grocholski(†), Tadeusz Jarzębowski - Jarski(†), Barbara Jarzębowska, Andrzej Gołc, Ewa Cwirko-Godycka, Dariusz Dźwigaj, Agnieszka Huston, Phil Cavendish, Wojciech Dmochowski, Zofia Malakowska, Danuta Hart-Skórzyńska, John Spellar, Denis McShane, Kate Łosiński

Organizacje wspierające: Solidarity with Solidarity, British Solidarity with Poland

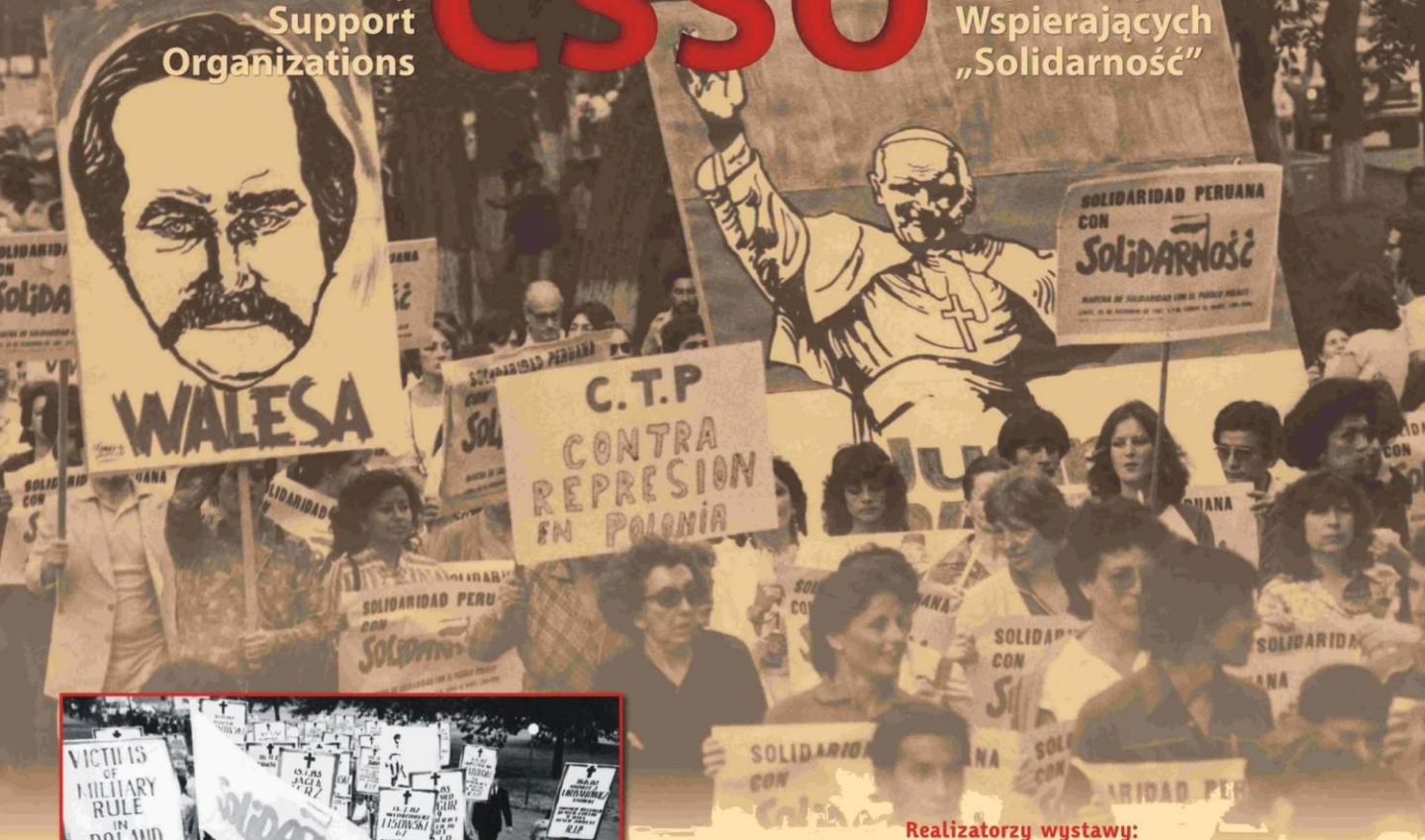
WŁOCHY: Nelly Norton, Francesco Cataluccio, Krystyna Jaworska

Conference
of Solidarity
Support
Organizations

CSSO

Porozumienie
Organizacji
Wspierających
„Solidarność”

■ Londyn, 13 sierpnia 1983. Manifestacja upamiętniająca ofiary stanu wojennego w Polsce. Fot. Tadeusz Jarski-Jarzembski / OK

Źródła wykorzystane:

1. Seweryn Blumsztajn – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
2. Jacky Challot – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
3. Tadeusz Jarski-Jarzembski – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
4. Marian Kaleta – relacja nagrana przez Mateusza Sidora, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
5. Konwoje z Niemiec, „Karta” nr 36, 2002.
6. Józef Lebenbaum – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
7. Jerzy Majcherczyk, *Zdobycie Rio Calca*, Kraków 2011.
8. Andrzej Piętkowski – relacja w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
9. Grażyna Preder, *Pożegnanie barda*, Koszalin 1995.
10. Katarzyna Ślaska – relacja w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
11. Jan Axel Stoltz – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
12. Ewa Ślusarek – relacja w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
13. Jacek Ślusarek – relacja w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
14. Jakub Święcicki – relacja nagrana przez Katarzynę Puchalską, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
15. Krystyna Wieloch – relacja nagrana przez Mariusza Olczyka, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
16. Aleksander Zając – relacja nagrana przez Mateusza Sidora, w zbiorach Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.
17. Jan Strękowski, *Bohaterowie Europy*, Warszawa 2005.
18. Ze zbiorów Archiwum Opozycji Ośrodka KARTA.

Realizatorzy wystawy:

Redaktor prowadzący: Mateusz Sidor
Koordynacja: Agnieszka Dębska
Konsultacja merytoryczna: Józef Lebenbaum, Aleksander Zając
Projekt graficzny: Teresa Lis

Kwerendy ikonograficzne: Anna Czyżewska
Przygotowanie zdjęć: Piotr Janeczek, Piotr Suwiński
Skład komputerowy: Piotr Janeczek, Piotr Suwiński

Wystawa przygotowana przez Ośrodek KARTA
przy wsparciu Kancelarii Senatu RP

Fundacja Ośrodka KARTA

ul. Narbutta 29
02-536 Warszawa
tel.: (+48 22) 848 07 12
e-mail: ok@karta.org.pl
www.karta.org.pl

Ośrodek **Karta**

Copyright © by Fundacja Ośrodka KARTA

Die Deutsche Version der Ausstellung
wurde Finanziert durch:

Der Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

In Zusammenarbeit mit:

stowarzyszenie
wolnego słowa

Ośrodek
Pamięć i Przyszłość
ul. Teatralna 10-12
50-055 Wrocław
tel. (+48) 71 334 9044

Ośrodek
„Pamięć i Przyszłość”
samorządowa instytucja
kultury prowadzona
przez Miasto Wrocław

■ W tle: Lima, 28 grudnia 1981. Marsz „Solidarność z „Solidarnością”” zorganizowany przez Komitet Obrony „Solidarności”, peruwiańskie związki zawodowe oraz partie polityczne. Fot. OK